

STORTINGET

Innst. 403 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:219 S (2025–2026)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Margit Bye, Ingrid Liland, Andreas Breivik Ormevik, Une Bastholm, Oda Indgaard og Marius Langballe Dalin om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet til 10 prosent.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rune Bakervik, Tonje Brenna, Nils-Ole Foshaug, Monica Nielsen og Trine Lise Sundnes, fra Fremskrittspartiet, Himanshu

Gulati, Morten Kolbjørnsen og Sylvi Listhaug, fra Høyre, lederen Peter Frølich, Erna Solberg og Ine Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Miljøpartiet De Grønne, Arild Hermstad, fra Kristelig Folkeparti, Jonas Andersen Sayed, og fra Venstre, Abid Raja, viser til Dokument 8:219 S (2025–2026) som omhandler forslag om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet til 10 pst.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Norfund i 2024 (herunder Klimainvesteringsfondet) sto for en betydelig andel av norsk klimafinansiering gjennom sine klimaspesifikke investeringer og mobilisert privat kapital, og at Klimainvesteringsfondet er et av våre viktigste virkemidler for klimafinansiering.

Komiteen understreker at Klimainvesteringsfondet har fått tilført 2 mrd. kroner årlig siden 2022, herunder 1 mrd. kroner over statsbudsjettet og 1 mrd. kroner fra Norfunds egenkapital.

Komiteen vil også fremheve at fondet fikk en tilleggsbevilgning på 2 mrd. kroner i nysalderingen for 2025.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Klimainvesteringsfondet skal bidra til å redusere eller unngå klimagassutslipp ved å finansiere utbygging av fornybar energi i utviklingsland som har store utslipp fra fossil kraftproduksjon, utløse investeringer som ellers ikke ville blitt

realisert, yte risikoavlastende kapital og bidra til at privat kapital mobiliseres til markeder med høy risiko og stort investeringsbehov.

Flertallet påpeker at Klimainvesteringsfondet har levert solide resultater, og at det i 2025 leverte en internrente (IRR) på 11,4 pst. Per 2024 finansierte fondet om lag 7,9 GW fornybar energikapasitet, og ved full drift forventes det å levere rundt 17,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i årlige unngåtte utslipp.

Flertallet vil fremheve at Klimainvesteringsfondet ved utgangen av 2025 hadde en kommittert (avtalefestet) portefølje på 6,8 mrd. kroner. Flertallet viser til at dagens krav til risikokapital er 25 pst. både for Norfunds utviklingsmandat og for Klimainvesteringsfondet. Klimainvesteringsfondet ble etablert i 2022 og har derfor fremdeles relativt begrenset historikk.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener på generelt grunnlag at norske bistandsmidler ikke skal brukes som et redskap til å finansiere klimaarbeid. Disse medlemmer mener videre at norsk utviklingspolitikk bør vises bort fra tradisjonell bistand og fokusere mer på humanitær nødhjelp. Disse medlemmer er åpne for å vurdere økte investeringer i utviklingsland som et alternativ til tradisjonell norsk bistand, men mener at spørsmålet om risikoavsetning i et slikt tilfelle må sees på helhetlig og ikke kun i sammenheng med Klimainvesteringsfondet. Disse medlemmer vil derfor komme tilbake til spørsmålet om risikoavsetninger i fremtidige forslag om en ny innretning av norsk bistand og utviklingspolitikk.

Komiteens medlemmer fra Høyre støtter intensjonen om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet, men mener samtidig at regjeringen bør utrede hvor stor reduksjonen bør være.

På bakgrunn av dette fremmer komiteens medlemmer fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en reduksjon av kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet og komme tilbake til Stortinget med et forslag til reduksjon.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne registrerer at statsråden fraråder å vedta dette forslaget på bakgrunn av at Klimainvesteringsfondet har kort historikk. Disse medlemmer vil likevel understreke at Norfund har lang erfaring med investeringer i fornybarprosjekter i utviklingsland gjennom sitt utviklingsmandat. Den første investeringen i et fornybarprosjekt ble gjort i 1999. Siden den gang har Norfunds fornybarinvesteringer gjennom utviklingsmandatet i

snitt hatt en årlig avkastning på 6,1 pst. målt i investeringsvaluta (per 31. desember 2025). Det er omtrent samme avkastning som Oljefondet har hatt i samme periode, på tross av at Norfund gjennom utviklingsmandatet investerer målrettet i fornybarprosjekter i noen av verdens mest krevende markeder.

Disse medlemmer viser til at Klimainvesteringsfondet går inn i mindre risikable markeder enn Norfund gjør gjennom utviklingsmandatet. Klimainvesteringsfondet har hatt positiv avkastning hvert år siden oppstarten i 2022. I snitt har avkastningen vært på 14,4 pst. målt i investeringsvaluta og 19 pst. målt i norske kroner (Norfund, 8. april 2025). Den høye avkastningen kan delvis forklares med at fondet er relativt nytt, men Norfund forventer at avkastningen vil stabilisere seg på 12–14 pst. årlig målt i investeringsvaluta.

Det faktum at Norfunds fornybarinvesteringer har vært lønnsomme siden oppstarten, og at det faktum at Klimainvesteringsfondet går inn i mindre risikable prosjekter enn Norfund gjør gjennom utviklingsmandatet, er etter disse medlemmers syn tungtveiende argumenter for at kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet bør være lavere enn kravet til risikokapital for utviklingsmandatet.

Disse medlemmer viser til Finansdepartementets prinsipper og praksis for budsjettering av lånetransaksjoner, omtalt i Prop. 1 S (2025–2026), kapittel 8.1.2. Her slås det fast at andelen risikokapital fastsettes «sjablongmessig» ved opprettelsen av nye virkemidler. Dette bekreftes og utdypes i et svar fra finansminister Jens Stoltenberg på et skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Arild Hermstad datert 27. november 2025, jf. Dokument nr. 15:530 (2025–2026).

Disse medlemmer merker seg at det ikke ligger noen faglig vurdering til grunn for at nye bevilgninger til Klimainvesteringsfondet skal føres med 25 pst. som ordinær utgift (risikokapital) og 75 pst. som lånetransaksjon. Det synes åpenbart at investeringer gjennom utviklingsmandatet har høyere finansiell risiko enn investeringer gjennom Klimainvesteringsfondet. Det gir lite mening at kravet til risikokapital skal være likt. Senkes kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet, vil det dessuten bli enklere å oppfylle stortingsvedtak 984 (2024–2025) av 11. juni 2025, der Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti ba regjeringen om å

«komme tilbake til Stortinget med en plan for opptrapping av Klimainvesteringsfondet fra 2026 til 2030 med sikte på en gradvis oppskalering av overføringene til fondet, som del av Norges bidrag til oppnåelse av målet fra klimatoppmøtet i Baku om tredobling av internasjonal klimafinansiering.»

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt,

Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet til 10 prosent.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Klimainvesteringsfondet ble opprettet etter forslag fra regjeringen Solberg i 2021, med Dag-Inge Ulstein som utviklingsminister, og var operativt fra 2022. Kristelig Folkeparti har vært en gjennomgående pådriver for å styrke og videreutvikle fondet siden den gang. I Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2026 foreslås kapitalinnskuddet økt med 5 mrd. kroner, fullt ut under streken. Kristelig Folkepartis program 2025–2029 fastslår at fondet bør finansieres fullt ut «under streken» i statsbudsjettet.

Komiteens medlemmer fra Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at forslaget endrer hvordan kapitalinnskuddet føres i statsbudsjettet, ikke statens faktiske risikoeksponering. Tap dekkes uansett av fondets midler. Sjablongen på 25 pst. fastsettes sjablongmessig ved opprettelse av nye virkemidler, jf. Prop. 1 S (2025–2026) kap. 8.1.2 og finansministerens svar i Dokument nr. 15:530 (2025–2026), og er dermed et politisk valg som skal speile faktisk risikoprofil. At sammenlignbare statlige virkemidler praktiserer ulike satser – 25 pst. for Norfunds utviklingsmandat, 35 pst. for Nysnø og 50 pst. for Ukraina-fondet – viser at differensiering allerede er etablert praksis. Klimainvesteringsfondet har dokumentert lavere risiko og høyere avkastning enn utviklingsmandatet, og dagens sats er ikke i samsvar med den faktiske risikoprofilen. Regjeringens innvending om at fondet har for kort historikk, ser bort fra at Norfund har 25 års erfaring med fornybarinvesteringer i utviklingsland gjennom utviklingsmandatet, med en gjennomsnittlig årlig avkastning på 9,8 pst. i norske kroner.

Disse medlemmer viser til at budsjettregelverket åpner for at en bevilgning kan budsjetteres som lånetransaksjon dersom forventet avkastning svarer til risikoen, og særlig der private investorer deltar på samme vilkår. Klimainvesteringsfondet oppfyller begge kriterier. Fondet har siden oppstart i 2022 hatt en gjennomsnittlig årlig avkastning på 14,4 pst. i investeringsvaluta og 19 pst. i norske kroner og henter inn medinvestorer som KLP på like vilkår. Det er ikke mangel på data som begrunner dagens sats.

Disse medlemmer mener saken må sees i lys av den situasjonen verden står i. Stengningen av Hormuzstredet og oppgangen i fossile energipriser viser hvor sårbar global energiforsyning er, og hvor verdifullt det er å bygge ut fornybar kraft som kan produseres lokalt. Hvert kullkraftverk som settes i drift i 2026, vil produsere utslipp i tjue år. Investeringer som kan fortrenge fossile alternativer i dag, har derfor langt større klimaeffekt enn samme investering i 2030. Dette er en knapp tidsperiode hvor norsk kapital kan utgjøre en reell forskjell, og hvor Klimainvesteringsfondet er det virkemiddelet som leverer raskest og mest kostnadseffektivt.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti støtter derfor representantforslaget om at kravet til risikokapital bør settes til 10 pst.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Miljøpartiet De Grønne, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utrede en reduksjon av kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet og komme tilbake til Stortinget med et forslag til reduksjon.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet til 10 prosent.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:219 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Margit Bye, Ingrid Liland, Andreas Breivik Ormevik, Une Bastholm, Oda Indgaard og Marius Langballe Dalin om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet – vedtas ikke.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 26. mai 2026

Peter Frølich

leder

Monica Nielsen

ordfører

Utviklingsministeren

Utenriks- og forsvarskomiteen
v/leder Peter Frølich

Oslo, 22. april 2026

Uttalelse fra Utenriksdepartementet ang. Dokument 8:219 S (2025-2026) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Margit Bye, Ingrid Liland, Andreas Breivik Ormevik, Une Bastholm, Oda Indgaard og Marius Langballe Dalin

Jeg viser til Utenriks- og forsvarskomiteens brev av 15. april 2026, der det bes om Utenriksdepartementets uttalelse til Dokument 8:219 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Margit Bye, Ingrid Liland, Andreas Breivik Ormevik, Une Bastholm, Oda Indgaard og Marius Langballe Dalin hvor det foreslås at Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere kravet til risikokapital for Klimainvesteringsfondet til 10 pst.

Klimaendringene er en av de største truslene mot menneskeheten, med ødeleggende konsekvenser for mennesker, miljø og utvikling. Klimarelatert ekstremvær truer levebrødet til millioner av mennesker. Effektene av global oppvarming rammer de fattigste landene hardest.

Klimafinansiering til utviklingsland er helt nødvendig for å bekjempe klimaendringene. I 2024 sto Norfund (herunder Klimainvesteringsfondet) for en betydelig andel av norsk klimafinansiering, gjennom sine klimaspesifikke investeringer og mobilisert privat kapital. Klimainvesteringsfondet er et av våre viktigste virkemidler for klimafinansiering. Siden 2022 har fondet fått tilført 2 mrd. kroner årlig, 1 mrd. kroner over statsbudsjettet og 1 mrd. kroner fra Norfunds egenkapital. I nysalderingen for 2025 fikk Klimainvesteringsfondet også en tilleggsbevilgning på 2 mrd. kroner.

Klimainvesteringsfondet skal bidra til å redusere eller unngå klimagassutslipp ved å finansiere utbygging av fornybar energi i utviklingsland som har store utslipp fra fossil kraftproduksjon, særlig kullkraft. Fondet skal utløse investeringer som ellers ikke ville blitt realisert og yte risikoavlastende kapital. Formålet er å redusere eller unngå

klimagassutslipp ved å erstatte kull- og fossil kraftproduksjon med fornybar energi, samtidig som privat kapital mobiliseres til markeder med høy risiko og stort investeringsbehov.

Klimainvesteringsfondet har levert solide resultater. Per utgangen av 2024 har Klimainvesteringsfondet finansiert om lag 7,9 GW fornybar energikapasitet. Når prosjektene er i full drift, forventes dette å gi rundt 17,6 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i årlige unngåtte utslipp. Fondet leverte i 2025 en internrente (IRR) på 11,4 pst. i investeringsvaluta og -0,1 pst. i norske kroner (*negativ NOK avkastning skyldes at NOK styrket seg betydelige mot investeringsvaluta i 2025*). Siden oppstart har fondet hatt en beregnet IRR på 13,3 pst. i investeringsvaluta og 9,7 pst. i norske kroner. Ved utgangen av 2025 hadde Klimainvesteringsfondet en kommittert (avtalefestet) portefølje på 6,8 mrd. kroner.

Klimainvesteringsfondet ble etablert i 2022, og har fremdeles relativt begrenset historikk. Det er derfor, som finansministeren viste til i sitt svar på skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Arild Hermstad, jf. dokument 15:530 (2025-2026), fastsatt en sjablongmessig andel som skal bevilges som ordinær utgift (risikokapital). For både Norfunds utviklingsmandat og Klimainvesteringsfondet er sjablongen for risikokapital satt til 25 pst. Dette er gjort i samråd med finansministeren. Vår vurdering er at det per nå er for lite historikk i Klimainvesteringsfondet til å senke krav for risikokapital fra dagens 25 pst. til 10 pst. slik stortingsrepresentantene foreslår.

Med vennlig hilsen

Åsmund Aukrust
Utviklingsminister

